

W

وف

WALSH, John R.

(1919-1993)

**Osmanlı dönemi Türk edebiyatı
ve tarihiyle ilgili incelemeler yapan
İngiliz şarkiyatçısı.**

İrlanda'dan Amerika Birleşik Devletleri'ne göç eden Katolik bir ailenin çocuğu olarak Connecticut eyaletinin Hartford şehrinde dünyaya geldi. New York'ta öğrenim gördü. II. Dünya Savaşı'nda Amerikan ordusunda bir asker olarak Avrupa'ya gitti; daha sonra akademik hayatını İngiltere'de geçirdi. 1946-1950 yıllarında School of Oriental and African Studies'de Arapça, Farsça, Türk dilleri ve tarihi öğrendi; Osmanlı edebiyatı ve tarihinde uzmanlaştı. Hocaları arasında Paul Wittek, Reşit Rahmeti Arat ve Mundy sayılabilir. İskoçya'da Edinburgh Üniversitesi'nde 1950'den itibaren 1980 yılındaki emekliliğine kadar İslâm ve Ortadoğu Araştırmaları Bölümü'nde Türkiyat alanında dersler verdi. Burada diğer meslektaşları W. Montgomery Watt ve Lawrence Paul Elwell-Sutton'la birlikte üç önemli bilim adamı arasında yer aldı. Emekli olduktan sonra Edinburgh'dan İngiltere'nin güneyindeki Winchester'e taşındı ve Kasım 1993'te burada öldü.

Walsh kendini teliften ziyade öğretime adanmış bir bilim adamıydı. Bu yönüyle çeşitli ülkelerden ve özellikle Türkiye'den pek çok araştırmacı öğrenciyi kendine çekmeyi başarmıştır. XVI. yüzyıl Osmanlı edebiyatı ve tarihçiliği, XIX. yüzyılda Osmanlı belâgat tartışmaları, divanlar, şair tezkireleri gibi konularda çeşitli doktora tezleri yönetirken Osmanlı inşâsı ve divan şiiri üze-

rinde incelemelerde bulunmuş, Nergisî'nin mektuplarının tahkikli neşrini 1969'da gerçekleştirmiştir ("The Esâlibü'l-Mekâtib [Münşe'ât] of Mehmed Nergisi Efendi", *Ar.Ott.*, I, 1969, s. 213-302). Nergisî'nin *el-Vasfû'l-kâmil fi ahvâli-vezîri'l-âdil* (Murtaza Paşa'nın 1626 Macaristan seferi) ve Nâbî'nin *Münşeât'ı* yanında hazırladığı diğer çalışmaları ise henüz neşredilememiştir. Bir diğer incelemesi olan Osmanlı-Safevî mücadelesinin tarihiyle ilgili çalışması yayımlanmıştır ("The Historiography of Ottoman-Safavid Relations in the Sixteenth and Seventeenth Centuries", *Historians of the Middle East*, ed. B. Lewis ve P. M. Holt, London 1962, s. 197-211). Walsh'ın Osmanlı divan şiiri anlayışı, Kadı Burhâneddin'den Şeyh Galib'e kadar birçok şairden yaptığı çevirilerde (*The Penguin Book of Turkish Verse*, s. 61-119) ve Yûnus Emre'ye dair iki çalışmasında kendini göstermiştir ("Yunus Emre: a 14th Century Turkish Hymnodist", *Numen*, VII/2 [1960], s. 172-188; *Yunus Emre and His Mystical Poetry*, s. 111-126; "Yunus Emre and Divan Poetry", *JTS*, sy. 7 [1983], s. 453-464). *Encyclopaedia of Islam*'da çeşitli maddeleri bulunan (Atâî, Çaldırân, Çelebizâde, Djalâlzâde Sâlih Çelebi, Dürrîzâde, Fatwâ, Fanârîzâde, Gûrânî, Kânî gibi) Walsh'ın yayınları arasında şu çalışmalar da yer alır: "Müverrih Âlî'nin Bir İstidânâmesi" (*TM*, XIII [1958], s. 131-140); "The Turkish Manuscripts in New College, Edinburgh" (*Oriens*, XII/1-2 [1959], s. 171-189); "Giovanni Tommaso Minadoi's History of the Turco-Persian Wars of the Reign of Murad III" (*Proceedings of the 25th International Congress of Orientalists, Moscow 1960* [Moscow 1963], II, 448-454); "Turkish Literature" (*Guide to Eastern Literatures*, ed. D. M. Lang, London 1971, s. 153-175); "Turkey: Bibliographical Spectrum" (*Review of National Literatures*, IV/1 [1973], s. 113-132); "The Revolt of Alqâs Mirzâ"

(*WZKM*, LXVIII [1976], s. 61-78); "The Dîvânçe-i Kemâl-i Zerd (Sarica Kemâl)" (*JTS*, III [1979], s. 403-442).

BİBLİYOGRAFYA :

The Penguin Book of Turkish Verse (ed. Nermin Menemencioğlu – Fahir İz), Middlesex 1978, s. 61-119, 123-124, 151-154, 161-163, 166-167; *Yunus Emre and His Mystical Poetry* (ed. Talat Sait Halman), Bloomington 1981, s. 111-126; Christine Woodhead, "John R. Walsh", *Osm.Ar.*, sy. 7-8 (1988), s. 1-9. CHRISTINE WOODHEAD

WALZER, Richard Rudolf

(1900-1975)

Alman şarkiyatçısı.

14 Temmuz 1900'de Berlin'de doğdu. Friedrich Wilhelms Üniversitesi'nde yüksek öğrenimini ve doktorsasını tamamladıktan sonra bir süre orada felsefe dersleri verdi. Öğrenimi sırasında klasik felsefe hocası Werner Jaeger'in etkisinde kalarak dil, tarih ve düşünce alanlarının birbirinden bağımsız ele alınamayacağı kanaatine vardı. Münih Üniversitesi'ne ziyaretleri sırasında Gotthelf Bergstrasser ile yaptığı konuşmalarda felsefede Arapça kaynakların önemini kavradı. Alman şarkiyatçısı Paul E. Kraus ile kurduğu dostluk sayesinde klasik felsefeyle İslâm düşüncesinin bağlarını ortaya koyma yönündeki arzusu güçlendi. Bu esnada sanat eserleri yayımcısı Bruno Cassirer'in kızı ve Alman idealist ekolün filozoflarından Ernst Cassirer'in kuzeni Sophie ile evlendi. 1932'de doçent oldu.

Almanya'da Hitler'in yahudileri baskı altına almaya başlaması üzerine, o dönemde İstanbul'da çalışmalar yapan Hellmut Ritter'in tavsiyesine uyarak 1933'te ailesiyle birlikte Roma'ya taşındı. Burada İtalyan şarkiyatçıları Giorgio Levi della Vida ve Michelangelo Guidi'den destek aldı. İlk İslâm filozoflarından Ya'kûb b. İshak el-Kindî'nin risâleleri üzerine yaptıkları ortak çalışmada Guidi'nin bilgisinden çok yararlandı. Bir yandan Roma Üniversitesi'nde Yunan felsefesi hocalığı yaparken bir yandan da Arapça öğrenimini ilerletip İslâm felsefesine ilgisini derinleştirdi. Kısa otobiyografisinde, Roma'ya gitmemesi halinde Arapça eserlere ve İslâm kaynaklarına yönelme fırsatı bulamayıp antik felsefe tarih-

John
R. Walsh